

Україні, до міжнародних організацій вищих органів фінансового контролю та приймання активної участі у їх діяльності.

Підсумовуючи викладене, можна стверджувати, що в Україні відбулося народження державного фінансового аудиту, який на сьогодні переживає нелегкий шлях становлення і розвитку та стикається з безліччю перешкод. Втім, об'єктивні закони розвитку економіки та держави в цілому створюють сприятливі умови для зміцнення державного фінансового аудиту, так як його основною метою є захист фінансових інтересів держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.96. — К.: Атіка. — 2006. — С. 35.
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 21.06.2001 № 2542-III // Голос України, 07.2001, № 129.
3. Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV //Офіційний вісник України, 2003, № 11 (28.03.2003). — С. 462.
4. Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні: Закон України від 26.01.93 № 2939-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 13. — С. 110.
5. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91 № 959 // Відомості Верховної Ради УРСР, 1991, № 29 (16.07.91). — С. 377.
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання фінансовим правопорушенням, забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, державного і комунального майна: Закон України від 15.12.2005 № 3202 // Офіційний вісник України, 2005, № 52 (11.01.2006). — С. 32.
7. Стандарт Рахункової палати «Про порядок підготовки і проведення перевірок та оформлення їх результатів», затвердженого постановою Колегії Рахункової палати від 27.12.2004 № 28-6 // Офіційний вісник України, 2005, № 5 (18.02.2005). — С. 297.
8. Лимська декларація керівних принципів аудиту державних фінансів: 36. базових документів INTOSAI. — Проект ПРООН «Доброчесність на практиці». — К., 2003. — С. 20.
9. Сайт Аудиторського Суду Австрії // www.rechnungshof.gv.at.
10. Сайт Федеративної Рахункової палати Німеччини // www.bundesrechnungshof.de.
11. Сайт Рахункової палати Франції // www.ccomptes.fr.

В. О. Лесняк, аспірант кафедри аудиту,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ОСНОВНІ ЗАСОБИ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Постановка проблеми.

На сучасному етапі свого економічного і соціального розвитку за оцінками міжнародних експертів Україна стоїть на шляху до визнання її країною з ринковою економікою. Для прийняття тактичних і страте-

гічних рішень в умовах плинності ринку керівникам підприємств потрібна своєчасна й достовірна аналітична інформація, яку вони можуть отримати тільки при наявності налагодженої системи бухгалтерського обліку.

У процесі реформування системи обліку та впровадження національних стандартів бухгалтерського обліку змінюються вимоги щодо обліку основних засобів, розширюються поставлені перед ним завдання. Дослідження діючої методики обліку основних засобів свідчить, що вона є неадекватною сучасним умовам. У зв'язку з цим подальших розробок потребують питання визначення сутності основних засобів та їх класифікації для цілей бухгалтерського обліку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вчені-економісти завжди приділяли велику увагу визначенню економічної сутності основних засобів, удосконалюючи теорію в ході тривалих дискусій. Проблеми визначення сутності основних засобів та їх класифікації висвітлені у працях Бутинця Ф. Ф., Сопка В. В., Валуєва Б. І., Кужельного М. В., Лінника В. Г., Пушкаря М. С.

Отримані протягом багатьох років результати як теоретичних, так і практичних розробок щодо визначення сутності та варіантів класифікації основних засобів мають вагоме значення для розвитку теорії бухгалтерського обліку і впровадження її положень у практичну діяльність вітчизняних підприємств.

Невирішені проблеми. Не зважаючи на значні досягнення і напрацювання у даній галузі деякі проблемні питання залишаються невирішеними, зокрема, подальшого дослідження та наукової розробки потребують суперечливі питання класифікації основних засобів, дослідження розбіжностей у трактуванні понять «основні засоби» та «основні фонди».

Мета. Метою даної статті є узагальнення підходів до визначення основних засобів як економічної та облікової категорії.

Виклад основного матеріалу.

Основними засобами є необоротні активи, які можуть бути придбані або створені на підприємстві. Іншою мовою, основні засоби — це сукупність матеріально-майнових цінностей, що діють протягом тривалого часу, зберігають натуральну форму і зношуються поступово [1].

Згідно П(С)БО 7 «Основні засоби», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000р. № 92, основними засобами є матеріальні активи, які господарюючий суб'єкт утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року [2].

Найбільш чітким критерієм для віднесення об'єкта до основних засобів є строк його використання. При цьому у П(С)БО 7 говориться про очікуваний строк використання. У Законі України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22 травня 1997 року №283/97-ВР, на відміну від П(С)БО 7, прямо не говориться про очікуваний строк використання об'єкта. Мова йде про об'єкти, що «призначаються плат-

ником податку для використання в господарській діяльності платника податку протягом періоду, що перевищує 365 календарних днів з дати введення в експлуатацію...»[1]. Ще одне визначення основних засобів наведене у Державному класифікаторі 013-97, який був уведений в дію 01.01.98 р. (рис. 1).

Об'єкт основних засобів визнається за актив, коли:

- існує ймовірність того, що в майбутньому господарюючий суб'єкт отримає економічні вигоди, пов'язані з цим активом;
- вартість активу може бути достовірно оцінена.

Рис. 1. Визначення основних засобів згідно діючого законодавства

Для цілей бухгалтерського обліку основні засоби згідно П(С)БО 7 класифікуються за такими групами:

- земельні ділянки;
- капітальні витрати на поліпшення земель;
- будинки, споруди та передавальні пристрої;
- машини та обладнання;
- транспортні засоби;
- інструменти, прилади, інвентар (меблі);
- інші основні засоби.

Згідно із Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств» передбачено поділ основних засобів на такі групи:

група 1 — будівлі, споруди, їх структурні компоненти та передавальні пристрої, в тому числі житлові будинки та їх частини (квар-

тири і місця запального користування), вартість капітального покращення землі;

група 2 — автомобільний транспорт та вузли (запасні частини) до нього, меблі, побутові електронні, оптичні, електромеханічні прилади та інструменти, інше конторське (офісне) обладнання, устаткування та приладдя до них;

група 3 — будь-які інші основні фонди, не включені до груп 1, 2 і 4;

група 4 — електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичної обробки інформації, їх програмне забезпечення, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, інші інформаційні системи, телефони (у тому числі сотові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує вартість малоцінних товарів (предметів)».

До групи 4 включають відповідні основні фонди, придбані (виготовлені) після 1 січня 2003 року (а також витрати на їх покращення).

За функціональним призначенням розрізняють операційні основні засоби, що беруть безпосередню участь у виробничому процесі або сприяють його здійсненню (будівлі, споруди, обладнання, робочі машини, що діють у сфері матеріального виробництва), і не операційні засоби, що не беруть безпосередньої або опосередкованої участі у виробничому процесі та призначені здебільшого для обслуговування комунальних, культурно-побутових потреб працівників (будівлі, споруди, обладнання, машини й апарати, що використовуються у невиробничій сфері) [4, с. 279].

Незалежно від вартості та строку служби до основних засобів належать бібліотечні фонди, а також зброя та засоби охоронно-пожежної сигналізації.

З метою зручності ведення бухгалтерського обліку підприємства самостійно на підставі вищезазначених груп установлюють власну класифікацію основних засобів.

В економічній літературі та наукових колах останнім часом активно дискутуються проблеми суперечливості бухгалтерського і податкового законодавства, що впливають на відображення основних засобів в обліку та звітності. Економістами досліджується розбіжність сутності понять «основні засоби», «основні фонди»; визначаються сфери застосування термінів з метою адекватного їх використання в практичній діяльності. Більшість публікацій носить прикладний характер, спрямований на відпрацювання рекомендацій задля запобігання помилок при формуванні прибутку з метою оподаткування. Спробуємо зробити спробу наукового обґрунтування розмежування категорій бухгалтерського і податкового обліку основних засобів.

Для цілей оподаткування Закон «Про оподаткування прибутку підприємств» використовує термін «основні фонди». При визначенні зроблено акцент на використанні об'єктів в господарській діяльності, що дає змогу зробити висновок: для цілей оподаткування виділяється лише група виробничих основних фондів. Усі основні засоби згідно даного закону поділяються на «основні фонди» і «невиробничі фонди», для

яких встановлено особливий порядок податкового обліку. Тобто, невірничі фонди не входять до складу основних фондів. Термін «основні засоби» наведений у П(С)БО 7, поширюється на матеріальні активи, що використовуються як у виробничих, так і у невірничих цілях. Отже, визначення основних засобів, наведене у П(С)БО 7, є більш широким, ніж поняття «основні фонди» у податковому законодавстві. Але обидва поняття визначають:

- строк використання;
- напрямок використання означених об'єктів.

У фінансовому обліку застосовано поняття «очікуваний строк корисного використання». Для податкових цілей слово «очікуваний» не використовується, але мова в обох випадках йде лише про потенційно можливий строк, який не завжди співпадає з фактичним. Науковці, що досліджують дану проблему, вважають, що термін корисної експлуатації зумовлений корисністю об'єкту основних засобів для конкретного суб'єкта господарювання, тому він може бути коротшим, ніж нормативний (технічний, економічний) строк експлуатації. Також зазначається, що термін корисної експлуатації встановлюється керівниками інтуїтивно з врахуванням накопиченого досвіду і оцінки ринкової ситуації.

Отже, термін «основні фонди» на сьогодні — це категорія лише податкового обліку. Формування вартості основних фондів відбувається з метою встановлення ліміту витрат з придбання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, які підлягають податковій амортизації. Позитивним моментом використання терміну «основні фонди» є підкреслення різного призначення і складу об'єктів основних засобів для бухгалтерського обліку і у фіскальних цілях. Саме розбіжність термінології зумовлює необхідність розмежування в обліку інформації про основні засоби для бухгалтерських і податкових потреб.

Висновки. Однією із умов, за якої господарюючий суб'єкт може ефективно працювати, є наявність основних засобів. У статті зроблена спроба уточнення визначення поняття «основної засоби». При цьому наведені визначення терміну «основні засоби», які зустрічаються у нормативних документах, зокрема Державному класифікаторі, Законі про оподаткування прибутку підприємств та П(С)БО 7. Крім того, акцентована увага на тому, що в економічній літературі та наукових колах останнім часом активно дискутуються проблеми суперечливості бухгалтерського і податкового законодавства, що впливають на відображення основних засобів в обліку та звітності. Економістами досліджується розбіжність сутності понять «основні засоби», «основні фонди»; визначаються сфери застосування термінів з метою адекватного їх використання в практичній діяльності. Зроблено висновок, що для цілей бухгалтерського обліку найбільш оптимальним є використання терміну «основні засоби».

Матеріали наведені в статті можуть бути використані в подальших науково-теоретичних розробках з даної теми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22 травня 1997 року № 283/97-ВР.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92.
3. Державного класифікатора України «Класифікація основних фондів», затвердженого наказом Держкомстандартизації України від 19.08.97 р. № 507
4. *Бутинець Ф. Ф.* «Бухгалтерський управлінський облік». Житомир: Рута, 2001. — 571 с.
5. *Пушкар М. С.* Фінансовий облік. — Тернопіль: Карт-бланш, 2002. — 628 с.

О. В. Липчанська, аспірант,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
М. А. Бурський, аспірант,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ

І Вступ. Економічна практика й аналіз діяльності підприємств підтверджують, що кредитно-фінансовий ринок є важливою сферою у формування джерел економічного росту, концентрації та розподілу інвестиційних ресурсів. Розширення й диверсифікованість банківських інвестицій у розвиток підприємств різних форм власності в Україні, недолік ефективних систем оцінки перспективності фінансових інструментів, ризикованості інвестиційних операцій і капіталовкладень у розвиток підприємств вимагають розробки теоретичних і методичних проблем.

Світовий досвід свідчить, що загальна тенденція складається на користь збільшення залучених у бізнес капіталів банків на ринку інвестицій. Доходи за інвестиціями являють собою валовий прибуток по всій сукупності паперів, включених у той або інший портфель із урахуванням розвитку показників економічної доданої вартості.

II Постановка завдання. Метою роботи є проведення аналізу показників економічної доданої вартості та їх впливу на формування кредитно-фінансового ринку, а також теоретичне обґрунтування і визначення підходів до сучасної практики їх використання.

У цей час визначена концепція вартості прийнята економічним співтовариством як базова парадигма розвитку бізнесу. Ідея керування вартістю (Value based management) заснована на використанні показника вартості як кінцевий критерій ефективності діяльності. Концепція економічної вартості пов'язана з концепцією економічного прибутку й за-